

Wat zegt de wet?

WAT KUN JE DOEN ALS PROFESSIONAL?

Landelijk Knooppunt
**HUWELIJKSDWANG
EN ACHTERLATING**

Brochure op hoofdlijnen

Deze brochure is opgesteld in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Doel is niet-juristen op hoofdlijnen inzicht geven in het juridisch kader bij de aanpak van huwelijksdwang en achterlating. De informatie kan niet volledig zijn, gezien de complexiteit van wet- en regelgeving. Ook wordt soms voor de helderheid en compactheid afgeweken van de gangbare juridische terminologie.

Elke casus heeft specifieke kenmerken. Daarom is het in concrete gevallen noodzakelijk een jurist van het LKHA te raadplegen om te overleggen welke stappen mogelijk, kansrijk en verantwoord zijn.

© Uitgave van het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating, 2015.

Kennis is macht

In Nederland mag je zijn wie je bent. Iedereen maakt daarbij eigen keuzes. Zo mag je zelf bepalen van wie je houdt of met wie je trouwt, ook als het gaat om iemand van hetzelfde geslacht.

Dit ligt gevoelig in sommige gemeenschappen, waar persoonlijke vrijheid op gespannen voet staat met collectieve waarden. Het ontkennen van het recht op 'zelfbeschikking' kan verstrekken gevolgen hebben.

Denk aan huwelijksdwang en eengerelateerd geweld, maar ook bijvoorbeeld aan de inperking van bewegingsvrijheid, ontplooiingsmogelijkheden of persoonlijke vrijheid. Deze ernstige vormen van geweld en extreme sociale controle zijn in strijd met internationale mensenrechtenverdragen en de verworvenheden van onze rechtstaat.

Verandering is een zaak van lange adem. Het vraagt de betrokkenheid van burgers, maatschappelijke organisaties, ervaringsdeskundigen, professionals en de overheid. Gezamenlijk kunnen we het verschil maken. U heeft hierin een belangrijke rol. Als professional in het veld kunt u mensen van waardevolle kennis voorzien.

Kennis en bewustwording vormen een belangrijke sleutel bij het bewaken van de vrijheden die we in Nederland hebben. Er is nog vaak verwarring over rechten en plichten. Zo weet bijvoorbeeld niet iedereen dat huwelijksdwang hier strafbaar is.

Dit boekje biedt u handvatten om mensen goed te kunnen informeren. Met behulp van concrete voorbeelden geeft deze brochure u een overzicht van de wettelijke maatregelen die van toepassing zijn binnen het Nederlands recht en internationale verdragen. Ik verzoek u de kennis door te geven aan iedereen die dat nodig heeft. Kennis is immers macht: de macht om te beschikken over je eigen leven.

Lodewijk Asscher

Minister Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Inhoud

Voorwoord	1
Inleiding	4
1. Mensenrechten en kinderrechten	7
Vrije partnerkeuze	
Kinderrechten	
2. Aanpak via de wet	10
Strafrecht	
Civiel Recht	
3. Rol politie en Openbaar Ministerie	12
4. Een goed huwelijk (<i>volgens de Nederlandse wet</i>)	14
Huwelijk blokkeren	
5. Eerst <i>wettig</i> dan <i>religieus</i> trouwen	16
Huwelijkse gevangenschap	
6. Signalen verplicht melden	17
Meldcode eengerelateerd geweld	
Signalen bij de gemeente	
7. Ouderlijk gezag en voogdij	19
Wie heeft het gezag?	
8. Reisdocument bij uitreizen	21
Reisdocument bij terugkeer	
Rechter verleent toestemming	
Identiteitskaart	
Over het LKHA	24

Wat zegt de wet? Wat kun je doen als professional?

*'Mijn ouders dwingen me te trouwen met een neef.
Hoe kom ik hier onderuit?
Wil je me helpen?'*

*'Ik ben bang dat ik na de zomervakantie niet meer terug naar Nederland mag.
Mijn vader wil dat ik bij een oom ga wonen.
Mag dat zomaar?'*

Professionals komen met dit soort situaties in aanraking, bijvoorbeeld als medewerker van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, Veiligheidshuis of als hulpverlener. Wat moet je slachtoffers adviseren? Welke rechten hebben ze volgens de Nederlandse wet?

Deze brochure geeft in het kort het juridisch kader weer. Huwelijksdwang en gedwongen achterlating gaan gepaard met sociale druk, dreiging en soms met fysiek geweld en vrijheidsberoving. Dwang is in Nederland strafbaar. Bovendien gelden strikte regels rond het wettig huwelijk, ouderlijk gezag en voogdij. Daarmee biedt de wet aanknopingspunten om slachtoffers te helpen.

Krijg je als professional met een concrete hulpvraag te maken, dan is het altijd raadzaam om voor advies contact op te nemen met het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating.

Huwelijksdwang

Zodra iemand onder grote druk wordt gezet om te trouwen, is er sprake van huwelijksdwang. Het treft vooral meisjes en vrouwen, maar ook wel mannen en jongens. De druk komt van ouders, familie of anderen binnen de gemeenschap. Huwelijksdwang is een vorm van huiselijk geweld. Exacte aantallen zijn niet te geven, maar naar schatting komt het in Nederland jaarlijks honderden keren per jaar voor.

Achterlating

Bij achterlating wordt iemand tegen zijn wil (terug)gestuurd naar of achtergelaten in het buitenland. Meestal een kind, een jong volwassene of een getrouwde vrouw (al dan niet met kinderen). Ook mannen kunnen slachtoffer zijn. De dwang komt van de echtgenoot, ouders en/of familie. Om terugkeer naar Nederland te beletten, worden vaak paspoort, verblijfsvergunning en/of bankpas afgenomen.

1. Mensenrechten en kinderrechten

Nederland heeft een reeks internationale verdragen ondertekend en zich daarmee verplicht om huwelijksdwang en achterlating tegen te gaan. Bepalingen uit die verdragen worden omgezet in nationale wetten. Ook neemt de overheid maatregelen om te voorkomen dat universele rechten worden geschonden en treedt op als dat het geval is. Burgers kunnen in sommige gevallen bij de rechter een beroep doen op deze verdragen.

Het internationaal juridisch kader is omvangrijk. In deze brochure worden enkele verdragen genoemd. Zo ging de Tweede Kamer in juni 2015 akkoord met het **Verdrag van Istanbul** over het voorkomen, bestrijden en strafbaar stellen van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. Huwelijksdwang valt hieronder. Het gaat immers gepaard met sociale en psychische druk en/of fysiek geweld.

Het verdrag bepaalt dat landen slachtoffers beschermen, daders straffen en zorgen voor hulpverlening. Dat geldt voor iedereen die in Nederland is, ongeacht de verblijfsstatus.

Vrije partnerkeuze

De **Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens** stelt dat iedere man of vrouw zelf het recht heeft om te besluiten al dan niet een huwelijk aan te gaan. En om in alle vrijheid een partner te kiezen.

Vrije partnerkeuze is een mensenrecht

In de inleiding van het **Verdrag inzake huwelijks toestemming** staat onder meer: 'Zonder enige beperking op grond van ras, nationaliteit of godsdienst hebben mannen en vrouwen van huwbare

leeftijd het recht om te huwen en een gezin te stichten. Zij hebben gelijke rechten wat het huwelijk betreft, tijdens het huwelijk en bij de ontbinding ervan. Een huwelijk kan slechts worden gesloten met de vrije en volledige toestemming van de aanstaande echtgenoten.'

Het **VN-vrouwenverdrag** bepaalt onder meer dat 'man en vrouw hetzelfde recht hebben om in vrijheid een echtgenoot te kiezen en alleen met vrije en volledige toestemming een huwelijk aan te gaan.'

Kinderrechten

Het **Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind** stelt dat ieder kind het recht heeft op bescherming tegen alle vormen van geestelijke en lichamelijke mishandeling en verwaarlozing. Gedwongen achterlating is een schending van kinderrechten.

Nederland heeft het **Haags Kinderbeschermingsverdrag** ondertekend. Een overheid moet maatregelen nemen om kinderen te beschermen als ze worden belemmerd in hun ontwikkeling of als ouders ernstig tekort schieten in de opvoeding. Dat is doorgaans het geval bij gedwongen achterlating in het buitenland en zeker bij een dwanghuwelijk van een minderjarige.

Verskil kinderontvoering en achterlating

Wie het gezag heeft over een kind mag (tot 18 jaar) zijn woonplaats bepalen. Hebben beide ouders gezag, dan moeten zij ook beiden instemmen met vertrek naar en permanent verblijf in het buitenland.

Bij een *kinderontvoering* brengt een ouder (met gezag) een of meer kinderen jonger dan 16 jaar over naar het buitenland en houdt hen daar. De andere ouder stemt hier niet mee in en zal proberen hen terug te halen naar Nederland. In juridische termen is sprake van 'ongeoorloofd overbrengen of vasthouden'.

Bij *achterlating* stemmen beide ouders in met het gedwongen verblijf van het kind in het buitenland. Als zij het gezag hebben, is dit juridisch gezien geoorloofd. Gezien vanuit kinderrechten en uit pedagogisch oogpunt kan het echter een ongewenste situatie zijn.

Een bijzondere situatie doet zich voor als een man zijn vrouw én kinderen gedwongen achterlaat in het buitenland. In concrete gevallen is het onderscheid tussen kinderontvoering en achterlating lang niet altijd helder. Er kan zowel sprake zijn van achterlating en kinderontvoering. Het hangt af van het gezagrecht van beide ouders en de al dan niet verleende (schriftelijke) toestemming voor vertrek naar het buitenland.

Soms gaat 'geoorloofd' overbrengen over in 'ongeoorloofd.' Moeder geeft bijvoorbeeld toestemming aan vader om de kinderen alleen tijdens de zomervakantie mee te nemen naar het buitenland. Als hij hen daar na de vakantie achterlaat, is sprake van kinderontvoering.

Omdat het onderscheid tussen achterlating en kinderontvoering lastig is te maken, is het raadzaam altijd deskundig advies in te winnen.

2. Aanpak via de wet

Strafrecht

Artikel 284 van het Wetboek van Strafrecht stelt 'dwang' strafbaar. Wie met bedreiging, intimidatie of met andere middelen iemand dwingt iets te doen of te laten, begaat een misdrijf.

Dit artikel is van toepassing bij het dwingen tot een huwelijk of een verblijf in het buitenland.

Achterlating is een schending van kinderrechten

De verdachte van een dwang-misdrijf kan in voorlopige hechtenis worden genomen. De maximumstraf bedraagt twee jaar. Verder is het mogelijk in

Nederland huwelijksdwang te vervolgen als het huwelijk in het buitenland werd gesloten en huwelijksdwang daar niet strafbaar is.

Huwelijksdwang en achterlating gaan vaak gepaard met algemeen strafbare feiten zoals wederrechtelijke vrijheidsberoving, seks met minderjarigen, mishandeling, maar ook diefstal of verduistering (paspoort).

Civiel Recht

In maart 2014 heeft de Tweede Kamer de **Wet Tegengaan Huwelijksdwang** aangenomen. Deze wet treedt in werking als de Eerste Kamer er ook mee instemt. Hiermee wordt het eenvoudiger om onder dwang gesloten huwelijken nietig te verklaren en kindhuwelijken te voorkomen:

- Beide partners dienen minimaal 18 jaar te zijn om in Nederland te kunnen trouwen.
- Is een huwelijk in het buitenland gesloten tussen minderjarige partners? Dan wordt het in Nederland pas erkend als beide partners minimaal 18 jaar zijn.
- Heeft een Nederlander of een persoon die in Nederland woont in het buitenland een polygaam huwelijk gesloten, dan wordt dit huwelijk niet erkend in Nederland.
- Huwelijken tussen neef en nicht worden in beginsel verboden, behalve als beide volwassen partners hier uit vrije wil toe besluiten.

3. Rol politie en Openbaar Ministerie

De politie handhaaft de wet door op te treden tegen overtredingen en misdrijven. Het Openbaar Ministerie stelt richtlijnen op hoe de politie in concrete situaties moet handelen. Bij vermoedens van achterlating en/of huwelijksdwang gelden de instructies in de *Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld*.

Aangifte

Je kunt als slachtoffer of hulpverlener mondeling dan wel schriftelijk aangifte doen van huwelijksdwang. Een aangifte is een verzoek tot vervolging van de daders. De politie is verplicht een aangifte op te nemen als het feiten betreft die onder het strafrecht vallen. Overal in Nederland kan aangifte worden gedaan.

Melding

Bij een melding informeert het slachtoffer of een hulpverlener de politie over een situatie, maar zonder verzoek tot vervolging. Meldingen zijn van belang voor de dossiervorming. Met een reeks van gelijksoortige incidenten of gebeurtenissen kan bijvoorbeeld dwang worden aangetoond. Dat helpt bij de bewijsvoering als later wel tot vervolging wordt besloten.

Ambtshalve vervolging

Slachtoffers van geweld in afhankelijkheidsrelaties doen vaak geen aangifte uit angst dat de situatie dan verder escaleert. Of ze hopen dat het alsnog goed komt zonder interventie van politie of hulpverlening. De politie kan bij ernstige strafbare feiten besluiten ook zonder aangifte een onderzoek in te stellen en de zaak voor te leggen aan het Openbaar Ministerie. Afhankelijk van de feiten en het bewijsmateriaal zal de Officier van Justitie besluiten of daadwerkelijk tot vervolging wordt overgegaan.

Dwang is strafbaar

4. Een goed huwelijk (volgens de Nederlandse wet)

Een huwelijk moet aan wettelijke eisen voldoen. Bij huwelijksdwang is dat vaak niet het geval. Dat kan een reden zijn om een voorgenomen huwelijk te blokkeren (*stuitten*).

- Wie gaat trouwen, dient ongehuwd te zijn, in Nederland en daarbuiten.
- Beide partners moeten in volle vrijheid voor elkaar kiezen en zich bewust zijn van de rechten en plichten die voortvloeien uit het huwelijk.
- Wie onder curatele staat, heeft toestemming nodig voor een huwelijk: van de curator in geval van schulden en van de kantonrechter bij een lichamelijke of geestelijke beperking.
- Je mag niet trouwen met naaste familieleden: ouders, grootouders, kinderen, kleinkinderen, broers en zussen. Dit geldt ook voor adoptiekinderen.
- Om te kunnen trouwen, moeten beide partners 18 jaar zijn. Een uitzondering is nu nog mogelijk als beiden minimaal 16 zijn én het meisje zwanger is of al een kind ter wereld heeft gebracht. De **Wet Tegengaan Huwelijksdwang** zal een einde maken aan deze uitzonderingen.
- Een wettig huwelijk wordt gesloten door een trouwambtenaar. Van tevoren maakt het aanstaand bruidspaar hun huwelijksvoornemen kenbaar bij de gemeente. Daarvoor is een aantal geldige documenten nodig zoals geboorteakten, bewijsstukken van het einde van eerdere huwelijken en namen en adressen van de getuigen.

-
- Het is ook mogelijk om een voornemen tot een huwelijk digitaal te melden bij de gemeente. Dit moet minstens twee weken voor het officiële huwelijk gebeuren, zodat er voldoende tijd is om de persoonsgegevens te controleren.
  - In het buitenland gesloten huwelijken moeten in Nederland worden ingeschreven.

Huwelijk blokkeren

- Bij vermoedens van een schijnhuwelijk of huwelijksdwang kan een aanstaand huwelijk worden *gestuit* (geblokkeerd) door een van de partners, een familielid, voogd of curator. Ook de Officier van Justitie kan een huwelijk in uitzonderlijke gevallen blokkeren.
- Stuiting gebeurt door een akte te tekenen bij een ambtenaar van de burgerlijke stand. Het huwelijk mag dan niet worden gesloten totdat de rechter de stuiting heeft opgeheven.
- De rechter kan op verzoek van een van de echtgenoten een recent gesloten huwelijk nietig verklaren. Bijvoorbeeld als wordt aangetoond dat het onder ernstige bedreiging werd gesloten.

Ook het Openbaar Ministerie kan de rechter verzoeken een huwelijk nietig te verklaren.

*Voor de wet telt
alleen een wettig
huwelijk*

5. Eerst *wettig* dan *religieus* trouwen

De trouwambtenaar van de gemeente vraagt tijdens de huwelijksplechtigheid aan het paar of de een de ander 'tot wettige echtgenoot wil nemen en getrouw alle plichten zal vervullen die door de Wet aan de huwelijkse staat zijn verbonden.' Na tweemaal een 'jawoord' is het huwelijk een feit.

Voor de Nederlandse wet telt alleen het burgerlijk huwelijk. Gelovige echtparen laten hun verbintenis vaak ook nog religieus bekrachtigen. In Nederland moet een echtpaar altijd eerst voor de wet trouwen. Een geestelijk bedienaar is strafbaar als hij een ritueel huwelijk sluit van twee volgens de wet ongehuwde personen. De straf is een geldboete of bij herhaling hechtenis. Een wettig huwelijk biedt partners rechten en bescherming. Zo zijn ze verplicht voor elkaar te zorgen en bij te dragen aan de kosten van de huishouding. Beiden moeten instemmen met ingrijpende financiële beslissingen zoals een hypotheek afsluiten. Bij een echtscheiding kan aanspraak worden gemaakt op alimentatie en bij overlijden op (een deel van) de erfenis.

Huwelijkse gevangenschap

Het Nederlands recht biedt geen mogelijkheid om een religieus huwelijk te ontbinden. Toch zijn er wel juridische middelen. Als een man weigert mee te werken aan de ontbinding van een religieus huwelijk, kan de vrouw de rechter verzoeken om haar man hiertoe te sommeren. Een scheiding weigeren is een vorm van dwang (*huwelijkse gevangenschap*) en daarmee strafbaar. Aan het niet naleven van het bevel tot medewerking kan de rechter een dwangsom verbinden.

6. Signalen verplicht melden

Sinds 1 juli 2013 is de wet *Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling* van kracht. Organisaties in de sectoren (geestelijke) gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie moeten een meldcode opstellen en hanteren. Dat geldt ook voor zelfstandigen die onder de Wet BIG vallen.

De meldcode neemt je stap voor stap mee door het proces vanaf het signaleren tot de beslissing al dan niet een officiële melding te doen. De code geldt ook bij signalen van huwelijksdwang en achterlating. In deze vaak uiterst gevoelige situaties staat het belang van de slachtoffers voorop. Dat vraagt om weloverwogen beslissingen en legt een grote verantwoordelijkheid bij professionals.

Eergerelateerd geweld? Openheid (te) groot risico

Meldcode eergerelateerd geweld

Bij huwelijks dwang en achterlating kan eergerelateerd geweld een rol spelen. Dit is een bijzondere vorm van geweld in afhankelijkheidsrelaties die dan ook een speciale aanpak vereist. Zo is in de hulp-

verlening openheid tegenover de cliënt en de ouders (van minder-jarigen) in beginsel de grondhouding. Bij eergerelateerd geweld kan openheid echter ernstig gevaar opleveren voor de cliënt en andere betrokkenen.

Daarom is een aangepaste meldcode ontwikkeld voor (vermoedens van) eergerelateerd geweld. Professionals vinden hierin achtergrondinformatie en handreikingen die helpen bij het signaleren, bespreekbaar maken, inschatten van risico's én handelen. Gezien de complexiteit van eergerelateerd geweld wordt met klem geadviseerd altijd deskundig advies in te winnen.

De meldcode staat op de website van het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating:

www.huwelijksdwangenachterlating.nl

Signalen bij de gemeente

Ambtenaren van de gemeente kunnen signalen krijgen dat sprake is van huwelijksdwang of achterlating. Dit geldt bijvoorbeeld bij het melden van een voorgenomen huwelijk en bij wijzigingen in de Basisregistratie Personen.

Als iemand verhuist naar het buitenland, moet hij of zij dit persoonlijk komen melden bij de gemeente. Ook minderjarige kinderen.

Een man kan dus niet namens zijn vrouw een verhuizing melden en ouders niet namens hun kind. De verhuizing wordt pas geregistreerd als de betrokken persoon aan de balie verschijnt.

De reden van een verhuizing speelt geen rol bij het uitschrijven. De ambtenaar zal daar dan ook niet expliciet naar vragen. Toch kunnen er signalen zijn dat sprake is van huwelijksdwang, een schijnhuwelijk, een (toekomstige) achterlating of een kindersonvoering. In lijn met de meldcode dient de ambtenaar deze vermoedens te melden.

7. Ouderlijk gezag en voogdij

Minderjarige kinderen mogen niet zelf beslissen waar zij wonen. De vader en/of moeder met ouderlijk gezag of de voogd bepalen hoe en waar het kind wordt opgevoed (in Nederland of daarbuiten).

Wel kan de Raad voor de Kinderbescherming een onderzoek instellen bij ernstige vermoedens dat een minderjarig kind gedwongen zal worden achtergelaten in het buitenland of gedwongen wordt te trouwen. In die situatie kan de kinderrechter met spoed een (voorlopige) ondertoezichtstelling opleggen al dan niet met een machtiging uithuisplaatsing. Is er sprake van een machtiging uithuisplaatsing dan mag het kind Nederland niet verlaten zonder toestemming van de gezinsvoogd. Bij een ondertoezichtstelling met een aanwijzing omtrent de gewone verblijfplaats wordt ook het gezagsrecht van de ouders beperkt waardoor het ouders niet vrij staat de minderjarige mee te nemen naar het buitenland.

Vader heeft niet automatisch het gezag

Bij een ondertoezichtstelling krijgt het gezin een *gezinsvoogd* toegewezen die helpt bij de opvoeding. De ouders behouden het volledige gezag. Als de rechter het gezag van de ouders beëindigt, dan krijgt het kind een *voogd* toegewezen die het gezag overneemt.

Wie heeft het gezag?

Het gezagsrecht kan erg complex zijn, zeker als een (achtergelaten) kind niet in Nederland is geboren. Dan geldt mogelijk het gezagrecht in het thuisland. Wie in Nederland wordt geboren, staat automatisch onder het gezag van beide ouders, tenminste als zij getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben. Zo niet, dan heeft in beginsel de moeder het gezag. Om de andere ouder ook gezag te laten verkrijgen dient de ouder zonder gezag met toestemming van de moeder een verzoek in te dienen bij de griffie van de rechtbank. Erkenning van het vaderschap alleen is niet voldoende.

8. Reisdocument bij uitreizen

Iedereen heeft een eigen paspoort of identiteitskaart nodig om naar het buitenland te reizen.

Kinderen tot 18 jaar vragen zelf een paspoort aan, maar hebben daarvoor wel schriftelijke toestemming nodig van beide ouders (met gezag) of de voogd. Voor het aanvragen van een identiteitskaart hebben kinderen tot 12 jaar de schriftelijke toestemming nodig. De ouders gaan met het kind mee naar het gemeentehuis of vullen een formulier in waarmee ze toestemming geven.

Een van beide ouders kan toestemming weigeren, bijvoorbeeld als de vrees bestaat dat vader het kind in het buitenland zal achtergelaten. In dat geval kan het niet afreizen, tenzij de rechter vervangende toestemming heeft gegeven.

Reisdocument bij terugkeer

Een paspoort opent de weg terug naar Nederland. Bij een achterlating heeft de familie echter vaak het paspoort en/of andere reis-papieren afgepakt. Hoe kom je dan aan een geldig reisdocument?

Wie tegen zijn wil in het buitenland wordt vastgehouden, kan het beste snel contact opnemen met de Nederlandse ambassade of een consulaat en duidelijk maken wat er is gebeurd. Heeft het slachtoffer de Nederlandse nationaliteit, dan is het mogelijk een Nederlands reisdocument te verstrekken. Heeft hij of zij een andere nationaliteit, maar wel een nog geldige verblijfsvergunning, dan kan mogelijk een visum voor Nederland worden verstrekt.

Direct na aankomst in Nederland moet de betrokkene een aanvraag voor een zelfstandige verblijfsvergunning indienen bij het IND-loket in de regio.

Is de geldigheidsduur van de verblijfsvergunning verlopen? Dan is er nog de mogelijkheid om een aanvraag voor een machtiging tot voorlopig verblijf (mvv) in te dienen met als verblijfsdoel 'humanitair niet tijdelijk'. Professionals die cliënten in dit soort gecompliceerde situaties bijstaan, moeten altijd juridisch advies inwinnen. Elke casus is anders.

Hoe komt iemand terug naar Nederland

Rechter verleent toestemming

Voor minderjarigen is het aanvragen van een nieuw reisdocument ingewikkeld, omdat beide gezaghebbende ouders toestemming moeten geven. Dat gebeurt vaak niet als ze hebben besloten een kind achter te laten.

De wet biedt jongeren van 16 en

17 jaar de mogelijkheid om toestemming van de ouders te vervangen door een verklaring van een Nederlandse rechter. Ze kunnen dit verzoek zelf indienen. Een voorgenomen wijziging van de Paspoortwet voorziet in een verlaging van de leeftijdsgrens van 16 naar 12 jaar, juist ook met het oog op minderjarige slachtoffers van achterlating.

Als het kind onder toezicht staat, kan de gezinsvoogd namens de jongere aan de rechter om vervangende toestemming vragen. Bij een (voorlopige) voogdij, heeft de voogd het gezag gekregen over het kind en kan voor de minderjarige een paspoort aanvragen.

Identiteitskaart

Minderjarigen vanaf 12 jaar hebben voor de verstrekking van een identiteitskaart geen toestemming van ouders of voogd nodig. Ze kunnen hiermee zelfstandig reizen binnen de EU en een aantal andere landen waaronder Turkije. Als minderjarigen vanaf 12 jaar tegen hun wil in deze landen verblijven en hun paspoort is afgenomen, dan kunnen ze zelfstandig een identiteitskaart aanvragen bij de ambassade en daarmee terugreizen naar Nederland. Dit geldt uiteraard alleen voor jongeren met de Nederlandse nationaliteit.

Over het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating

Sinds januari 2015 is het **Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA)** actief. Het is gevestigd in Den Haag bij Veilig Thuis Haaglanden. Professionals en hulpverleners kunnen er terecht voor informatie, advies en ondersteuning. Het LKHA deelt kennis en expertise, stimuleert samenwerking en is aanspreekpunt voor het ministerie van Buitenlandse Zaken als getracht wordt slachtoffers vanuit het buitenland te laten terugkeren naar Nederland.

Heb je als professional contact met slachtoffers of heb je vermoedens van (dreigende) huwelijksdwang of achterlating, neem dan contact op met het Landelijk Knooppunt voor advies en informatie.

Landelijk Knooppunt
**HUWELIJKSDWANG
EN ACHTERLATING**

W www.huwelijksdwangenachterlating.nl
E lkha@veiligthuishaaglanden.nl
T 070 345 43 19

HET LANDELIJK KNOOPPUNT IS GEVESTIGD IN
DEN HAAG BIJ VEILIG THUIS HAAGLANDEN.

W www.huwelijksdwangenachterlating.nl
E lkha@veiligthuis Haaglanden.nl
T 070 345 43 19